

Remissvar
Utbildningsdepartementet

Dnr
U2025/02279

Yttrande över En förbättrad elevhälsa SOU 2025:113

Inledning

Sveriges Lärare har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet En förbättrad elevhälsa (SOU 2025:113) och lämnar härmed följande synpunkter.

Sveriges Lärare ser det som positivt att elevhälsan även fortsättningsvis utformas som en samlad, tvärprofessionell funktion där pedagogisk kompetens ingår. Förbundet instämmer i att elevhälsan behöver ges bättre förutsättningar att arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Sveriges Lärare vill samtidigt understryka att flera av utredningens förslag förutsätter långsiktiga resurstillskott för att kunna genomföras utan att kvaliteten i undervisningen eller arbetsmiljön påverkas negativt.

Elevhälsans arbete behöver därför i första hand bidra till att skapa goda förutsättningar för lärande genom ett förebyggande och hälsofrämjande arbete i undervisning, lärmiljöer och organisation, så att behov av individuella stödinsatser i möjligaste mån kan förebyggas.

Övergripande synpunkter

Sveriges Lärare välkomnar ambitionen att stärka elevhälsan och att tydliggöra dess uppdrag i skolväsendet. Förbundet delar utredningens bedömning att elevers hälsa och utveckling är avgörande för deras möjligheter till lärande och att elevhälsans kompetenser behöver tas tillvara mer likvärdigt.

Samtidigt bedömer Sveriges Lärare att flera av utredningens förslag innebär betydande genomföranderisker. Dessa rör särskilt balansen mellan pedagogiska och medicinska perspektiv, ökade krav på skolnivå samt risken för att elevhälsans arbete i praktiken förskjuts från ett förebyggande och undervisningsnära arbete till ett mer individriktat och vårdnära uppdrag.

Förbundet vill särskilt framhålla vikten av att elevhälsan även fortsättningsvis är nära integrerad i skolans kärnuppdrag – undervisning och lärande.

Sveriges Lärare tillstyrker

Sveriges Lärare tillstyrker följande förslag i utredningen:

- **(6.1)** förtydligandet av elevhälsans syfte och uppdrag, med förbehållet att kopplingen till undervisning behöver vara tydlig,

Sveriges Lärare vill i detta sammanhang framhålla att den föreslagna målformuleringen innebär att den nuvarande kopplingen till utbildningens mål inte längre uttrycks på samma sätt i lagtexten. Förbundet bedömer att detta riskerar att förskjuta elevhälsans uppdrag från ett undervisningsnära och förebyggande arbete till ett bredare och mer individinriktat uppdrag.

Sveriges Lärare ser positivt på ambitionen att tydliggöra elevhälsans roll och att stärka arbetet med elevers hälsa. Samtidigt är det avgörande att elevhälsans uppdrag även fortsättningsvis tar sin utgångspunkt i skolans pedagogiska verksamhet och bidrar till att utveckla undervisning, lärmiljöer och organisation.

Sveriges Lärare anser därför att målformuleringen bör justeras så att elevhälsans uppdrag fortsatt är tydligt förankrat i utbildningens mål. En möjlig formulering är:

Elevhälsan ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål genom att bidra till ett hälsofrämjande och förebyggande arbete i undervisning, lärmiljö och organisation. Arbetet ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå för att skapa goda förutsättningar för lärande.

- **(6.3.1)** ambitionen att stärka likvärdigheten genom behovsbaserad dimensionering av elevhälsan, under förutsättning att tillräckliga resurser tillförs,
- **(6.8)** stärkt samverkan med hälso- och sjukvård samt socialtjänst,
- **(6.5)** införandet av elevhälsa inom vuxenutbildningen som ett skall-krav oavsett huvudman, för att säkerställa likvärdighet, under förutsättning att verksamheten ges ändamålsenliga och långsiktiga resurser,
- **(6.6)** förstärkningen av det förebyggande arbetet genom hälsobesök, hälsosamtal och hälsoenkäter, under förutsättning att dessa inte tränger undan andra delar av uppdraget,
- **(6.9)** en tydligare koppling mellan elevhälsa och skolans systematiska kvalitetsarbete.

Sveriges Lärare avstyrker

Sveriges Lärare avstyrker följande förslag i utredningen:

- **(6.2)** skärpta utbildningskrav för vissa av elevhälsans professioner,
- **(6.3.3)** införandet av tidsfrister för bedömning av elevers behov,
- **(6.7)** utökade uppgifter för elevhälsan avseende insatser för lättare fysiska och psykiska vårdbehov,
- **(6.3.2)** reglering av tillgänglighet som innebär detaljstyrning av elevhälsans närvaro i skolan,
- **(6.4)** utökade lagreglerade informationskrav som riskerar att öka administrationen utan motsvarande nytta.

Förbundet bedömer att dessa förslag sammantaget innebär en risk för att elevhälsans uppdrag förskjuts i riktning mot ett vårduppdrag och att fokus flyttas från undervisning och lärmiljö till individinriktade bedömningar.

Sveriges Lärare välkomnar

Sveriges Lärare välkomnar särskilt:

- utredningens ambition att stärka elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete,
- att elevhälsans betydelse för elevers lärande tydliggörs (6.1),
- att likvärdigheten i tillgång till elevhälsa uppmärksammas (6.3.1),
- att elevhälsan fortsatt ska vara en integrerad del av skolans verksamhet.

Sveriges Lärare ser positivt på dessa delar men vill understryka att deras genomslag är beroende av hur reformerna genomförs i praktiken.

Sveriges Lärares synpunkter och medskick

Sveriges Lärare vill särskilt framhålla följande.

Balansen mellan pedagogiska och medicinska perspektiv

Det är avgörande att elevhälsans utveckling inte leder till en förskjutning mot en vårdlogik. Elevers svårigheter i skolan har ofta pedagogiska och organisatoriska orsaker, och elevhälsans arbete behöver ta sin utgångspunkt i undervisning och lärmiljö.

Förslag som rör tidsfrister (6.3.3) och utökade vårdinsatser (6.7) innebär sammantaget en risk för att elevhälsans uppdrag förskjuts i denna riktning.

Specialpedagogers uppdrag inom elevhälsan

Specialpedagogisk kompetens är central för skolans förmåga att analysera elevers behov i relation till undervisning, lärmiljö och organisation.

Sveriges Lärare bedömer att flera av utredningens förslag sammantaget innebär en risk för att denna kompetens i praktiken används i ett mer individriktat och vårdnära sammanhang. Det är därför avgörande att det fortsatta lagstiftningsarbetet tydliggör att specialpedagogisk kompetens ska ha ett tydligt mandat att arbeta förebyggande och systeminriktat.

Sveriges Lärare vill också understryka att specialpedagogiska utredningar och insatser tar sin utgångspunkt i pedagogiska bedömningar och lärares yrkeskunskap – inte i medicinska diagnoser i sig.

Arbetsbelastning och ansvarsfördelning

Förslag om bemanningsplaner (6.3.1), informationskrav (6.4) och samordning innebär ökade krav på skolnivå.

Sveriges Lärare ser en risk för att ansvar och arbetsuppgifter i praktiken förskjuts till rektorer och elevhälsoteam utan att motsvarande resurser tillförs. Detta kan påverka både kvaliteten i elevhälsoarbetet och arbetsmiljön för lärare.

Samordnande funktion

Sveriges Lärare är kritiskt till införandet av samordnande funktioner.

Förbundet bedömer att detta innebär ett betydande utökat uppdrag och en risk för att fokus förskjuts från undervisningsnära och förebyggande arbete till samordning av individärenden.

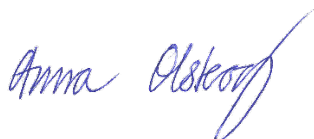
Ekonomiska konsekvenser

Sveriges Lärare bedömer att flera av utredningens förslag innebär ökade kostnader som riskerar att underskattas, särskilt vad gäller bemanning, administration och samordning.

Utan tillräcklig finansiering finns en risk att resurser tas från undervisningen, vilket påverkar elevers möjligheter att nå utbildningens mål. Sveriges Lärare vill därför understryka vikten av att staten tar ett långsiktigt ansvar för finansieringen och att det tydliggörs vilken miniminivå av elevhälsa som ska kunna erbjudas alla elever.

Stockholm, 15 maj 2026

Sveriges Lärare



Anna Olskog
Förbundsordförande

Per Båvner
Utredare